

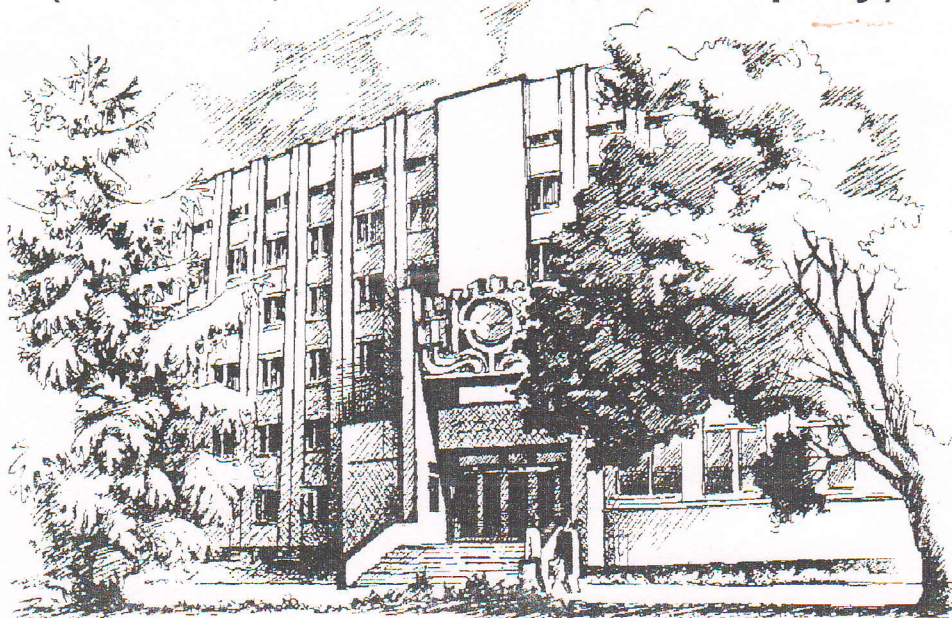
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«УКРАЇНСЬКА МЕДИЧНА СТОМАТОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ»

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції «МЕДИЧНА НАУКА В ПРАКТИКУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я»

(Полтава, 20 листопада 2015 року)

Морфологічний корпус УМСА

Полтава-2015

вого фторнавантаження в 2 рази і більше, пацієнта відносили до диспансерної групи № 1. Схема профілактики карієсу для пацієнтів даної групи включає:

- покриття зубів стоматологічним лаком з фтором від 2 до 4 разів на рік, в залежності від інтенсивності карієсу та визначеного в динаміці показника засвоєння (зв'язування) іонів фтору емаллю;
- чищення зубів лікувально-профілактичними зубними пастами, які містять фториди;
- застосування ополіскувачів для порожнини рота, до складу яких входять іони фтору.

При середній структурно-функціональній резистентності емалі постійних зубів (ТЕР 30-50%) та зменшенні інтенсивності забарвлення протравлених ділянок емалі після додаткового фторнавантаження менше, ніж в 2 рази, пацієнтів відносили до диспансерної групи № 2. Для них рекомендуємо схему профілактики карієсу постійних зубів, яка включає:

- покриття постійних зубів стоматологічним лаком з фтором 1 - 2 рази на рік, в залежності від інтенсивності карієсу та визначеного в динаміці показника засвоєння (зв'язування) іонів фтору емаллю;
- чищення зубів лікувально-профілактичними зубними пастами, які містять іони фтору та кальцію;
- застосування ополіскувачів для порожнини рота, до складу яких входять фториди та кальцій.

Незалежно від ступеня структурно-функціональної резистентності емалі, при відсутності зниження інтенсивності забарвлення протравлених ділянок емалі після додаткового фторнавантаження, а тим більше при її збільшенні, пацієнтів відносили до диспансерної групи № 3. Рекомендована схема індивідуальної профілактики карієсу постійних зубів у школярів диспансерної групи № 3:

- покриття зубів ремінералізуючими гелями з кальцієм 2 - 4 рази на рік в залежності від інтенсивності карієсу та визначеного в динаміці показника засвоєння (зв'язування) іонів фтору в емалі зубів;
- чищення зубів лікувально-профілактичними зубними пастами з кальцієм;
- застосування ополіскувачів та еліксирів для порожнини рота, які містять кальцій.

Висновки

Запропонований розподіл школярів в диспансерні групи для профілактики карієсу зубів дає можливість лікарю-стоматологу диференційовано зараховувати дітей шкільного віку, які проживають в місцевостях з різним вмістом фтору в питній воді, в диспансерні групи, в залежності від рівня структурно-функціональної резистентності емалі та індивідуальної здібності емалі зубів засвоювати (зв'язувати) фтор. Це допомагає лікарю-стоматологу уникнути помилок при призначенні лікарських засобів з метою профілактики карієсу та засобів догляду за зубами.

УДК [616.314 – 053+616.98:578.828VIL]

Поліщук Т.В.

ПРОЯВИ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ У ДІТЕЙ НА СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ПРИЙОМІ

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава

Україна відноситься до числа держав, для яких характерний епідемічний тип поширення ВІЛ/СНІДу. Тому лікарям різного профілю доводиться надавати допомогу як пацієнтам з відомим ВІЛ-статусом, так і тим хворим, що не обстежені та не знають про свій діагноз, а в ряді випадків свідомо приховують його. У стоматологічній практиці зустрічалися випадки, коли діти кілька років лікувалися з приводу проявів ВІЛ-інфекції (дерматитів, стоматитів, анемії, паротиту, пневмонії) у різних фахівців, але при цьому їм не проводилося обстеження на ВІЛ, і відповідно не був поставлений правильний діагноз.

Тому настороженість лікаря-стоматолога дитячого відносно цієї патології повинна базуватися на знанні цілого ряду симптомів ВІЛ-інфекції, багато з яких мають свої характерні клінічні прояви, в той час як деякі симптоми можуть зустрічатися і у не ВІЛ-інфікованих пацієнтів.

Клінічні прояви ВІЛ-інфекції включають ураження органів і систем, пов'язані з безпосереднім впливом ВІЛ, а також розвитком опортуністичних інфекцій.

До основних уражень органів і систем при ВІЛ відносять: збільшення периферичних лімфатичних вузлів, печінки і селезінки, порушення темпів фізичного розвитку, синдром виснаження (вастинг-синдром), ураження шкіри (дерматити, ксероз, васкуліти, плямисто-папульозне висипання), паротит, ураження дихальної системи (лімфоїдна інтерстиціальна пневмонія), ураження ЦНС (ВІЛ-енцефалопатія), ураження серцево-судинної системи (кардіопатія, серцева недостатність), нефропатію (протеїнурія, нефротичний синдром, ниркова недостатність), ураження травного тракту (синдром мальабсорбції), гематологічні зміни (анемія, лейкопенія, тромбоцитопенія).

У дітей одним із діагностичних критеріїв СНІДу є вастинг-синдром - синдром виснаження, який визначається як:

- зниження маси тіла більш ніж на 10%;
- хронічна діарея (більше 30 днів і довше);
- документована лихоманка (інтермітуючому або постійного типу) протягом 30 днів і більше.

Вастинг-синдром є незалежним прогностичним фактором смерті хворих.

У 2-14% дітей відзначається паротит, який характеризується ураженням слинних залоз, що проявляється припухлістю привушних залоз. В одних випадках слинні залози збільшуються в результаті лимфоцитарної інфільтрації, при цьому ураження може бути стійким, як одностороннім, так і двостороннім та може супроводжуватися ксеростомією і боєм в роті. При пальпації слинні залози еластичні, безболісні, шкіра над ними не змінена. При натисканні на залозу з протоки виділяється прозора слина.

В інших випадках виникає бактеріальний паротит, частіше однобічний, рецидивуючий, який супроводжуєть-

ся лихоманкою, місцевої хворобливості і гіперемією шкіри. При пальпації залоза щільна, болюча, при її масажуванні з протоки виділяється гній.

Поряд з частими інфекційними ураженнями шкіри при ВІЛ-інфекції у дітей можливі прояви atopічного дерматиту. Ксероз - патологічна сухість шкіри - часте ускладнення будь-якого імунodefіциту. При такому ускладненні перебігу ВІЛ-інфекції виявляються множинні лусочки (відторгнуті рогові пластинки) на шкірі обличчя і всього тіла, характерні скарги на сухість шкіри і свербіж.

Також одним із проявів є лімфоїдна інтерстиціальна пневмонія, як повільно прогресуючий стан., що становить 30-40% захворювань дихальних шляхів у ВІЛ-інфікованих дітей. Клінічні прояви зазвичай виникають у віці 2-3 років (поступово наростаюча задишка і швидка стомлюваність, іноді кашель). Цей дихальний симптом супроводжується генералізованою лімфаденопатією, гепатоспленомегалією, збільшенням привушних слинних залоз і лімфоцитозом. В подальшому в цій стадії визначаються ознаки хронічної гіпоксії (ціаноз, потовщення нігтьових фаланг у вигляді барабаних паличок).

Тромбоцитопенія виявляється приблизно у 30% дітей і підлітків, інфікованих ВІЛ. Легка тромбоцитопенія зазвичай протікає безсимптомно. Однак коли число тромбоцитів знижується до 20 000-50 000 мкл⁻¹, з'являється геморагічний синдром.

До опортуністичних інфекцій відносять пневмоцистна пневмонія, мікози (кандидоз, криптококоз, кокцидіодоз), бактеріальні інфекції, у тому числі туберкульоз і атипові мікобактеріози, герпесвірусні інфекції, паразитози (токсоплазмоз, криптоспоридіоз), пухлини та ін.

Кандидозний стоматит - молочниця - найчастіша опортуністична інфекція ротової порожнини у ВІЛ-інфікованих дітей (поширеність 28-67%). Зазвичай розвивається при низькому або пониженому числі лімфоцитів CD4. Може проявлятися утворенням на слизовій червоних вогнищ (атрофічний, або еритематозний, кандидоз), білим нальотом, який можна зняти шпателем, а також почервонінням і тріщинами в кутах рота (кандидозний хейліт, або заїда). Нерідко протікає без скарг, але іноді супроводжується палінням або болем в роті. Діагноз ставиться по клінічній картині і підтверджується бактеріоскопічною і бактеріологічним дослідженням. Найчастіше виявляються *Candida spp.*

Контагіозний моллюск викликається ДНК-вірус із сімейства поксвірусів. Характерні висипання у вигляді множинних напівсферичних папул з пупковидним вдавленням в центрі, які частіше з'являються на обличчі, але можуть розташовуватися і на інших ділянках тіла. Діагноз підтверджується при виявленні в біоптаті (вмісті папули) характерних моллюскових тілець, які являють собою великі вірусні включення овальної форми в цитоплазмі епітеліоцитів. При локалізації папул по краю повік може розвинутися хронічний кератокон'юнктивіт.

ВІЛ-інфіковані діти хворіють тими ж самими легкими і важкими бактеріальними інфекціями, що і діти з нормальним імунітетом, але частіше і важче, вимагають більш серйозної і тривалої антибіотикотерапії. Фолікуліт, абсцеси, фурункульоз, везикулопустульоз, імпетиго та інші захворювання, які викликають банальні бактеріальні мікроорганізми, часто виявляють у ВІЛ-інфікованих дітей з імуносупресією. Нерідко розвиваються рецидиви і гематогенна дисемінація збудника.

Первинна інфекція герпесвірусу людини типу 3 (*varicella zoster*) у ВІЛ-інфікованих дітей протікає важче і затягується на довше, ніж у дітей з нормальним імунітетом, а також частіше рецидує. Може набувати бульозну форму з перетворенням деяких типових везикул в різні за розміром булли. Можливий розвиток генералізованої форми з ураженням внутрішніх органів.

Беручи до уваги, що виявити всі джерела збудника не завжди представляється можливим, в основу заходів щодо захисту дитячих стоматологів від ВІЛ і вірусів гепатиту покладений наступний універсальний принцип: всіх дітей-пацієнтів слід розглядати як потенційно інфікованих. У зв'язку з цим необхідне обов'язкове виконання загальних (універсальних) запобіжних заходів, в рамках яких кров і біологічні рідини всіх пацієнтів слід розглядати як потенційно інфіковані і при роботі з ними завжди вживати відповідних заходів захисту, а не покладатися на власну проникливість відносно приналежності того чи іншого пацієнта до групи, що мають фактор "високого ризику" інфікування, наприклад, ВІЛ або вірусами гепатитів.

УДК: 617.51/53-003.9-084

Скрипник В.М.

КЛІНІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ПРОФІЛАКТИКИ УТВОРЕННЯ ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНИХ ПАТОЛОГІЧНИХ РУБЦІВ ГОЛОВИ ТА ШИЇ

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава.

Патологічні рубці голови та шиї формують косметичні ефекти, які тяжко переносять пацієнти в психоемоційному плані. Наявність рубців впливає на якість життя та розвиток депресивних станів і неврозів у цієї групи хворих. Розробка та удосконалення алгоритму профілактичних заходів є актуальною проблемою і зараз далека від її вирішення.

Мета роботи: розробка оптимального методу профілактики післяопераційних патологічних рубців у хворих, які схильні до їх утворення.

Методи дослідження: клінічні, генетичні, морфологічні.

Наукова новизна. Вперше встановлено динаміку клінічних змін утворення рубцевозмінених тканин у пацієнтів з різними формами поліморфізму еластину.